

NUM. 913

BARCELONA 10 DE JULIOL DE 1896

ANY 18

LA ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIÓDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 cèntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 cèntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fera de Barcelona, cada trimestre, Espanya, 3 pessetas
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Extranger, 5

PLATJA DE BANYS

—¿Aquest es aquell que feya 'l mort à prop teu?

—¡No tant el mort com tú 't pensas!

T. GOMEZ GLER

CRONICA

L'arribada del cardenal Cassanyas á Barcelona vá tenir molts punts de semblansa ab la de qualsevol dels homes polítichs de primera talla dels que turnan en lo remenant de las cireras. Recepció profana, mundanal, sense una aroma de sentiment religiós: recepció animada pels acorts de la banda municipal que vá tocar una darrera de l' altra tres marxes diferents, la de Infants, la Papal y la Real, (*papas y realitats*, dos ideas intitéticas); recepció caracterizada pel rebullí del numeros concurs que no cabia en l' esquifit andén de la Estació de França, y entre l' qual á mes dels cap-padres de la banca israelita que soLEN promiscuar barrejant los séus negocis ab sos alarts de devoció externa, s' hi veyan numerosas damas, fillas llegítimas de nostra mare Eva, que plenes de curiositat se dalfan per veure si un cardenal es un home com els altres....

En cambi, ni un pendó, ni una imatje, ni un ciri, ni una glopada d' encens, ni una capa pluvial, ni l' talem.... Res, en fi, que recordés la presencia de la Santa mare Iglesia, de la qual lo nou purpurat deu ser considerat desd' ara com un dels fills més pre-dilectes.

Sols al lluny se sentia l' eco de las campanas.... Totas van repicar, menos una: la *Campana de Gracia*.

* *

La comitiva vá posarse en marxa seguint la carrera previament anunciada. Ocupava l' príncep de la Vall d' Andorra un carruatje nou de trinca, ab la caixa y las rodas pintadas de color de púrpura.... y del mateix color si fá no fá eran las galtas del bisbe Catalá, que junt ab l' arcalde feya costat al cardenal hoste seu, si en altre temps rival, durant la séva estancia á Barcelona.

Al pas de la comitiva vaig recullir lo següent diálech:

—¿No troba qu' es molt extrany que per rebre á aquest sant home, no s' haja organisat una professó?

—Si senyor que hi ha professó, pero no es vista.... La professó al bisbe de Barcelona li vá per dintre.

Y tenia rahó qui aixís parlava: lo color de púrpura de sas galtas, únicament podía ser efecte de la resplandor de las hatxas.... interiors.

* *

Una de las cosas que mes han eridat l' atenció del públich es lo carácter dels obsequis y festeigs tributats al nou cardenal de la Seo de Urgell.

Al seu domicili, com si's tractés mes que de un príncep de la Iglesia, de una diva de teatro, se l' hi han enviat flors, rams y toyas á profusió: fora de son domicili se li han dedicat banquets suculents, serenatas ruidosas y hasta un simulacro d' extinció d' incendis á càrrec del cos de bombers....

Ab aixó no sembla sino que s' haja volgut dir:— Si algú té qúa de palla y 's figura que se li encén, demani ausili, que 'ls nostres bombers no pecan pas de ineptes, ni de peresosos.

Entre tantas festas, ab franquesa, se n' hi ha trobat á faltar una, consistent en una corrida de toros de gala, ab canonjes en plassa. ¡Llástima gran que l' Sr. Galindo, qu' en sa calitat de regidor formaya part de la comissió organisadora de las festas cardenalicias, haja tingut aquest olvit, perdent una nova ocasió de llahirse desde l' palco de la presidencia. Pero tal vegada l' Sr. Galindo vá pensar:—Tractantse de un príncep de la Iglesia hem de ser humils; no convé fer gala de cap mérit.... ni siquiera del ta-

lent tauromáquich que m' ha concedit la divina Providència.

* *

Lo Saló de Cent de la Casa Gran, que torna á ser l' *Hôtel de ville*, ab lo seu *maitre de cuisine* y 'ls sens *garçons* corresponents, lo diumenje á la nit oferia un aspecte suntuós qu' enamorava.

Una gran taula magnificament parada esperava als convidats.

Lo simbolisme campejava per tot arreu. Tenia la taula la forma de U mayúscula, perque ab U mayúscula comensa la paraula Urgell.... Algú creu que hauria sigut mes propi donarli la forma de S, en recordantsa de la Seo; pero vá observarse que las esses no es prudent recordarlas en los ápats de primera remullats pér una gran profusió de vins exquisits. A la testera hi destacava un capelo cardenalici format de clavells vermells y ab l' inicial C, feta de gardenias.... Per tot arreu flors y llums.

Lo menú era exquisit y també simbólich, desde l' moment que comensava ab una *bisque d' ecrevisses cardinale*, que 'ls angelets del cel se 'n haurían llepat los bigotis.

Ab tals attractius no es extrany que ningú faltés á la llista: fins aquells regidors que may se deixan veure á la sessió, comparegueren tots á paladejar los primors culinaris de Mr. Martín y á saborejar lo *bouquet* dels vins estrangers *Madeira, Chablis, Chateau Margaux, Pomard y Champagne Duc de Montebello*.... als quals no entench perque no se 'n hi afegí ni una copeta del de dir missa.... Voldria saber per quins ápats guarda Mr. Martín el *Lacrima Christi*.

Pero 'ls bons bocins y 'ls bons tragos inspiran sempre 'ls bons discursos. Aixís ho demostrá l' insigne cardenal fent gala de aquella forsa dialéctica ab que un dia va derrotar á D. Joan Mañé y Flamer. Que ho digui sino l' següent silogisme que no té volta de fulla:

«Si he llegado á obtener la honra de que S. S. me haya llamado á su consejo, cuando podía haber elegido á otros que tienen mayores merecimientos para obtener tal distinción, ha sido por mi profunda é inquebrantable adhesión á la Santa Sede; y como los obsequios que se me tributan no son por mí sino por el puesto á que he sido elevado, luego todos cuantos toman parte en ellos demuestran su adhesión á la Santa Sede.»

Y com aixó dels silogismes tenen cert carácter contagios, un regidor que no creu en res mes qu' en los bons bocins, va formular *in mente* l' següent, que no deixa de tenir gracia:

«Es aixís que menjant y bebent á expensas de la Pubilla, se demostra l' adhesió á la Santa Sede, ergo jo demostraré l' meu catolicisme proposant al Ajuntament que no 's despari may mes aquesta taula, per no incorre en tatxa de desafecció al cap visible de la Iglesia.»

* *

Hem dit que al ápat municipal no hi faltá ningú, y convé rectificar aquest concepte, ja qu' entre 'ls comensals no s' hi veya al bisbe Catalá.

¡Pobre D. Jaume!.... Hasta l' *Diluvi* l' ha pres pel seu compte dedicantli las següents ratllas:

«Cuando llegaron los guardias nobles portadores del birete cardenalicio para el doctor Casañas, el obispo de esta diócesis esaba *indispuesto*; cuando se verificaron en Seo de Urgel festejos para celebrar la elevación del doctor Casañas á la púrpura cardenalicia, el obispo Jaime estaba *indispuesto*; celebróse anoche el banquete ofrecido por la Corporación municipal al nuevo cardenal, y el doctor Jaime Catalá y Albosa, como las otras veces, *indispuesto!* ¿No pica ya en historia tanta *indisposición*?»

¡Vaya si pica en historia!....

EQUIVOCACIÓ FLORIDA

—¡Cuidado, senyor Nadal!
No rellisquém avans d' hora....

Si la historia penetrés fins á lo mes íntim de l'ànima, registrant fins los fets mes recòndits dels personatges, consignaria en sos analys un capítul interessant que podría titularse: *Neguit de bisbe...* a'go semblant á la poesía de 'n Frederich Soler titulada *Neguit de rey*.

Pintaría al venerable D. Jaume plé de corcor, contemplant al cardenal que té hostatjat á casa seva, fent grans esforços per apareixer seré y tranquil durant totas las horas del dia... pero á la nit, á l' hora del misteri en que tothom es á fer nonas, lo descriuría saltant del llit ahont no pot dormir, anar-se'n de puntetas á la cambra ahont l' altre té 'l capelo, pendre'l ab mà tremolosa, retirarse sigilosamente, colocarse davant de un mirall y emprobarse'l.

Lo vol de un mosquit rondinaire 'l posaría frenetic, espahordit: se treuria 'l capelo, giraría la vista, escoltaría pantejant... No es res.... ilusions.... Tornémhí.

«Faig probas de cardenal
y tinch un gran sobressalt
per si algun ximple m' atiba....
¿Qué 'm passa oh Deu meu?.... No ho sé....

¡Floretas á un cardenal!
¿Que's creu qu' es una senyora?

Jo á cap festa assistiré
perque tinch *neguit de bisbe....*
P. DEL O.

A UNA URGANDA MOLT CONEGUDA

SONET.

Els dos preciosos ulls de l' Antonieta,
la rossa caballera de Sibina,
lo nas tan alabat de l' Ursulina,
la boca esculptural de la Pepeta,
Els dos porta-arrecadas de l' Agneta,
las galtas de la bella Josefina,
el coll y el valent pit de Valentina,
el cos apretadet de Julieta.

De Lola els petits peus, de la Conxita
son mes gran atractiu, sas dos caderas,
el dot de la pubilla de 'n Masperas
juntat ab la instrucció que te la Rita:

Si tot aixó tinguessis, lletja dona,
serías lo millor de Barcelona.

SALVADOR BONAVIA.

LA VIDA PRACTICA

BREU COMPENDI DEL «ART DE PASSAR L' ISTIU DE LA MILLOR MANERA POSSIBLE.»

Tant los homes com las donas, tots los sers vients, incluhinti'l clero y las classes militars, pa-teixen de la mateixa mania: al istiu s'enfadaran per que fa calor y al hivern perque fa fred.

Y com aquest género de lamentacions es impropri de tota persona de criteri, per bona posició que ocupa, es necessari comensar per ferse càrrec de la eterna exactitud del següent

AFORISME: Cada estació té la temperatura que li pertoca.

¡Que al istiu fes fred! ¡Que al hivern tinguessim calor!.... ¿Qué hi guanyariam ab aquest canvi?

Res. Que 'ls panallons en lloch de surtirnos per Nadal ens sortiríam per Sant Jaume y que las gasseosas en compte de pêndrelas per Sant Jaume las pendríam per Nadal.

Ara, una cosa es tirá'l cap per las parets volgrent esmenar las lleys de la naturalesa, y un'altra cosa es buscá'l modo de sustruirens á la incòmoda influencia d'aquestas lleys.

AFORISME: Encare que fassi calor, es lícit, honrat y hasta higiènich posarse á la fresca.

Lo sistema planetari, los *zaragozanos* de tots els pahissos, la mateixa tradició, tot ens recorda que al 21 de Juny comensa l' istiu; pero no hi ha cap llei ni cap autoritat que 'ns imposi l' obligació de suar.

¿Quins son los millors procediments pera burlarnos de la temperatura y eludir las prescripcions del calendari?

De la mateixa manera qu'en èpocas d' epidemia los que mes la temen y parlan d' ella 'n son las primeras víctimas, en la temporada de calor los que mes s'hi fixan son los que mes la senten.

Per lo tant,

AFORISME: No us miréu mai el termòmetro ni us aturéu davant de can Corrons.

Lo que 'ls ulls no veuen, al cor no dol; lo que s'ignora, no afecta.

¡Quàntas y quàntas personas s'han posat á suar repentinament al enterarse de que la columna termomètrica marca vintisís ó vintivuit graus!

No 'n feu cas d'aquestas falornias; al contrari, penséu que ab los graus del termòmetro passa de vegadas lo mateix que ab los graus d'alguns militars, que 'n tenen mes dels que en realitat n'haurian de tenir.

Un dels medis de defensa que mes s'usan en la present estació son els banys.

¡Convé banyarse?

Si ho preguntéu al amo de la «Deliciosa» ó del «Neptuno», us dirà que sí; pero si busquéu los informes de l'experiència, aquesta arroserà las espallasses y us respondrà:

AFORISME: Un bany representa la probabilitat de sentir una mica de fresca mentres se'l pren y la seguretat de tenir mes calor que avants quan ja s'ha acabat de pendre.

Indubtablement, los banys que deuen produir efficacia son los dels peixos. Estarse horas y horas al ayqua, viure permanentment al mar, ha de proporcionar una frescura admirable; pero ¿á qué conduceix això d'estarnos mitj' hora ó un' hora entre las onas, pera corre després a tancarnos en un forn ahont ens rustim guapament á pesar de la remullada que acabém de darnos?

Es lo mateix que succeix ab l'anar á fora.

Emigrar al camp pera passar l' istiu en un lloch elevat, fresch, d'expléndida arboleda, ayguas abun-

dants y molta sombra, es un acte molt laudable y digno d' aplauso; pero ¡deixar la ciutat y anàrsen á fora, quan aquest á *fora* representa una casota de maia mort que hi bat el sol per tots costats, sense cap arbre á tres horas á la rodona, faltada d'ayguas, trista, encufurnada y tan escassa en comoditats com rica en moscas y mosquits!....

Si pots anar al camp en bonas condicions, véhi; pero si has de patir: segueix aquest

AFORISME: Malament per malament, val mes no moures de casa.

De las encisadoras relacions que 'ls que 'n tornan fan de la vida del camp, no hi ha que fiàrsen gran cosa. ¡No faltarà sino que després que s'han gastat un remat de diners, vinguessin aquí confessant que s'han aburrit!....

Begudas refrescants.... ¿quinas son las mes recomenables?....

Per sana y barata, no hi ha com l'ayqua sortint de la font. Las demés están en igual cas que 'ls banys. Un *mantecado* pres á temps, halaga'l paladar y fins sembla que refresca; pero al cinch minuts, lo cos l' anyora ab racansa insufrible, y no hi ha mes remey que pendren un altre, y luego un altre.... hasta que l'estómac diu: *¡prou!* y la butxaca crida: *¡no puch mes!*

De lo qual se desprèn que

AFORISME: Los refrescos no son en realitat altra cosa que una lleminadura.

Usant discretament el vano—que avuy está al alcans de totes las fortunas,—procurant no caminar depressa (exceptuant quan passi un cotxe) y desentenentse de las malas noticias dels diaris, l'istiu pot capejarse ab facilitat y economia, sempre que 's tingui la sórt de possehir un bon carácter.

Perque, això es capitalíssim; lo secret culminant del Art s'enclou en aquest

AFORISME: Per las personas de mal geni, tots los temps son dolents: per la gent sensata, totes las estacions son bonas.

A. MARCH.

TONTERIAS

¡Qu' ets trapassera! Quant vull besarte
desseguit tapan tas mans bufonas
las rojas galtas, los ulls hermosos....
¡pro may la boca!

A uns per vici, á uns altres per capritxo,
als més buscant diners per gastá en flochs,
'navas fa poch venent á la menuda
la vergonya y l'honor.

Mes avuy has trobat un vell prou tonto
per derrotjar ab tú sos graps d'or,
y exhibeixes en públic ta impudicia
venent l'honra al engrós.

Lo ser com una de tantas
no es pas lo mes trist, Pilar;
lo repugnant es que siguis
com una de tants.

Semblavas de tan casta
l'imatge del pudor.
Si alsava tas faldillas
lo vent, 'l peu bufó
fente ensenyar, quedavas
vermella de rubor.
¡Va bastar qu'un digués qu'érats mal feta
per ensenyarlo tot!

JEP DE JESPUS.

¡NO PRECIPITARSE!

Si n' estavan de satisfets los vehins del carrer del Espígu, ab lo crit y renom que havia agafat en Pep Granallada!

Perque en Pep era un home d' aquells que honran un barri y s' apoderan del cor de tot' una població.

Humildíssim fadrí fuster en sos principis, de progrés en progrés y de grau en grau en Pep havia acabat per enfilarse á las més altas regions de la fustería.

¡Quina diferencia entre aquells temps en que comensava á fer encenalls en la botigueta del carrer del Espígu y aquests altres en que l' nom del antich fadrí fuster, convertit en celebritat, se trobava en totes las bocas y era objecte d' universals elogis!....

No s' parlava sino d' ell.

—¿Com està en Granallada?

—Heu vist l' última obra de 'n Granallada?

—Lo rey dels fusters es en Granallada.

—¿Quin home en Granallada!....

Y Granallada per amunt, Granallada per 'avall, l' ilustre fusteret del carrer del Espígu acabá per agegantarse y pendre las proporcions d' un héroe ó un semi-deu.

Avansant, avansant sempre, guiat per la seva bona estrella y ajudat per son indiscretible mérit, en Pep Granallada s' trobá estret en lo carrer del Espígu y resolgué aixamplar las alas y anarse á establir en un lloch mes gran y mes en relació ab la seva importància.

—En Granallada se 'n va!—cridaren los vehins del carrer del Espígu:—en Granallada se 'n va!

Y en compte de lamentarho ho celebraren, perque estimavan á 'n en Pep de debò, y no desitjavan altra cosa que la prosperitat del fuster insigne.

En Granallada se 'n ana, la ressonancia del seu nom augmentá més y més ab el cambi, y ls vehins del carrer del Espígu, embriagats d' alegría y satisfacció, creueren que havia arribat lo moment de fer alguna cosa pera perpetuar lo recort d' aquell fet memorable.

Van reunirse un vespre, y l' idea confusa que vava en lo cervell de tots, prengué forma en un instant.

—¿Cambiém lo nom del carrer del Espígu y posémlí carrer de 'n Pep Granallada?

—Sí!—contestaren cent veus, electrisadas.

—Coloquém una lápida sobre l' antigua fustería, ab unas lletras que diguin: «Aquí comensá en Pep á tocar fusta?»

—Sí! Sí!....

Unànimement fou aprobat tot, y l' endemà la lápida figurá en lloch senyalat y l' carrer va titularse carrer de 'n Pep Granallada.

Pero jay! lo que son las cosas. Fos que l' incens popular perturbés la seva intel·ligència, fos que Deu ho disposés aixís, lo cas es que desde aquell dia en Pep comensá á anar per malas vías, deixá las eynas, abandoná l' art, enganyá catorze ó quinze noves vehinas, estafá algunes carretadas de fusta y cometé altras inconveniencies que més de quatre cops sortien en la gacetilla dels diaris.

Los pobres y aflligits vehins del «carrer de 'n Pep Granallada» borren plens de vergonya aquest nom y tornaren á posarhi «carrer del Espígu»; arrancaren la lápida de l' antigua fustería trossejantla pùblicament, y algun d' ells, quan parlava d' aquesta planxa lamentable, pronunciava las següents paraulas que poden servir de *moralèja* al quènto:

—Està vist que ls homes son com els préssechs:

EN 1.ST EXPOSICIÓ DE BELLAS ARTS

—No; las donas pintadas ja m' agradan; pero, vaja, més me las estimo al natural....

TIPOS GRANADINS

Una noya del poble.

avuy sons bons y demá 's tornan dolents. Per anar bé, no s' ha d' inmortalizar á ningú.... fins que sigui mort.

MATÍAS BONAFÉ.

LO SER POBRE

Crech molt bé que la rabó 'm sobra
si jo m' exclamo en excés
de que 'l no tenir dinés
es lo que á mí 'm fa ser pobre.

Perque si fos rich, puch creure
que no tindria 'ls desfics
pels inmensos perjudicis
qu' are vostés van á veure.

No tineh casa y es lo primer
que ma butxaca 'm subleva,
puig no tenint casa meva
gasto molt pagant lloguer.

Caminant molt cada dia
faig del calsat un *derrotxe*.
¡Vés si pogués aná en cotxe
quant calsat estolviaria!

Tot ho haig de comprá ordinari
perque bó no ho puch comprar
y com que 'l barato es car
gasto més del necessari.

Si vaig al teatro, ja 'm proba
tot sovint un luxo aixís;

pero, haig d' aná al paradis
y allí m' hi estripo la roba,
Tinch un mal bastant heretje:
me 'l treuria á Sant Hilari,
pro com que no puch anarhi,
gasto un dineral pel metje.

Compro el carbó á cuarterons
y la sal á mitjas lliuras,
compro justos los que viures
y 'l vi me 'l faig dú á porrons.

Y 'ls negocis van al coci,
perque es cosa sapiguda
que comprant á la menuda
en rés se pot fer negoci.

Y traballant ferm, com cal
á una lley que no 's pot torsa
me malgasto vista y forsa
y no puch ahorrar ni un ral.

Y sempre apilant desfics
per l' escassedit malmés.
¡Ves el no tenir dinés
si m' en dú de perjudicis!

J. PUIG CASSANYAS.

LLIBRES

CROQUIS PIRINENCHS per J. MASSÓ Y TORRENTS.—Si un llibre pot justificar l' existència de tot un moviment literari de caràcter regionalista, aquest llibre no es altre que 'ls Croquis Pirinenchs. ¡Quin caràcter més decidit, més accentuat, més franch!.... ¡Quina sinceritat no destilan totes las seves pàginas!.... ¡Quin esperit d' observació no campeja en totes ellss!.... ¡Quina visió més justa del natural y quina evocació més sujstiva de tipos, escenes y paisatges!....

Considerém les dotze narracions que componen la col·lecció completament intraduhibles á un altra llenguatge que l originalissim en que han sigut escritas. Sols los Pirineus tenen lo color y la llum que l' autor emplea per pintar sos quadros. Sols allí, en aquella cadena de muntanyas que separa á dos estats artificials sense poder dividir á la rassa catalana que á l' un y al altre costat viu, sent, susfreix y gosa; sols en aquellas alturas majestuosas, en aquellas valls sempre verdes, en las cabanyas del pastors y en los petits llogarets recolzats en las vessanas, se troben las impresions que l' autor reproduheix ab tan vigor y ab tanta forsa, usant sempre 'l pintoresch llenguatge de aquell poble.

De las dotze narracions no sabríam, en realitat, quina triar com á millor. Totas, per un ó altre concepte, tenen un valor extraordinari.

L' autor es un excursionista que se'n emporta la visió y l' perfum de las comarcas que recorre. Sa ploma expontànea sab reproduuir no sols las formes exteriors, sino l' espiritu de la gent y de la terra, ab una rusticitat encantadora que tanca un fondo de verdadera poesia.

Es ademés un apassionat de las reivindicacions del poble català, y s' ha de confessar que tal com las expresa son no sols respectables, sino molt hermosas. Per formularlas se val en primer lloch del sentiment; pero no va á furgar, com fan alguns ilusos en los cementiris, en los sepulcres ahont jau tot lo que ha cayut per no tornar á alsarse: li basta pel contrari, pendre compte y rahó de fets y cosas que viuen encare, ab gran vigor, havent resistit l' empenta dels sigles y las conveniencias més ó menos legitimas de la política y de la diplomacia.

Las visions del autor de *Croquis Pirinenchs*, quan desde l' altura, entre l' misteri de la nit, se li figura contemplar lo despertar d' un poble, es alguna cosa més que l' vā ensomni de un poeta, ja que respón á condicions reals, tan arrapadas al cor del poble, com ho estan las penyas á aquellas muntanyas y 'ls arbres centenaris á aquellas penyas.

No podrán aquestas aspiracions realisar-se en molt temps, pot ser may; pero es indubitable que existirán sempre, mentres se parli 'l català llenguatge y 'l Pirineu, aspre bressol de la patria catalana, no acotí sas majestuosas cimas.

RATA SABIA.

—8.—

A UNA

¿Que 't dediqui una poesía
m' has dit? ¿ja sabs que demanas?
y à qui ho demanas també?
Sens dupte m' has pres per altre,
perque venirte'n à mi
demanantme aquesta *vianda*
es com di à un pastisser que't
fassi un parell de sabatas.
¡A mi venirme en fer versos!....
¡vaya una poca sustancia!
y dedicártels à tú!....
menos, molt menos encara.
A tú!.... que (dit en perdó),
ets tan bruta y tan deixada
que vas, tant si es pe'l carrer,
com si es per estar per casa,
sempre plena de penjolls
y tota feta una llàstima
puig sempre sembla 'l teu cos
l' aparador d'un drapaire?....
No, creume, treutho del cap
y posat'ho à un'altra banda.
¿Cóm vois que m' inspiri jo
dihent de tú, verbi-gracia,
que tens lo cos tornejat,
si 'l tens que sembla una márfega?
¿que 'ls tens ulls son dos estels
y de rosas son tas galtas,
si d'aquells un lo tens borni
y aquestas molts arrugadas?

També 'm vas encomanar
al ferme aqueixa *demand*a
que volias que 't digués
nineta, ¿no es cert Tomasa?....

Ni...neta ¡no 'm fassis riure!....
Sembla que aquesta paraula
va ser feta per tú sola
per que 't ve que ni pintada
¿no es vritat? Vaja no neguis
que has estat molt acertada
al deinanarm'ho y que 's una
veritat com una casa.

Si, no ho duptis un moment:
y no es que vulgui alabarte,
puig que en ta vida has sigut
noya, *ni-neta*, ni guapa.

PAU PLÀ.

LIRICH

La comedia *Velay!* de Leopoldo Cano es una obra d'estructura antiquada, de desarrollo artificios. Son los protagonistas dos canonets un dels quals tanca un bitllet enter de la rifa nacional premiat ab la grossa de Nadal, de manera que l'obra podría titularse: ¿Qué hi ha dintre de dos canóns?

Després de un sens fi d' incidents, triunfan la bondat y la ignorancia, gracias à las tretas de un tío de Medina que dessota de una escorxa ruda alenta una ànima bondadosa, una intel·ligència perspicàs y una verdadera fàbrica de frasses xispejants.

L'afany de dir frasses es la tònica de aquesta producció. Se coneix que l'Sr. Cano ne té moltes per dir, y algunas d'elles molt cohentas y aceradas, y las posa en boca dels seus personatges... personatges de pedra foguera qual missió no es altre que treure espurnas al sotraqueig de uns versos no sempre fàcils y si moltes vegadas aspres y durs com un cop soptat.

En l'execució 's distingiren de una manera especial lo Sr. Mario y la Sra. Suárez, quals bonas condicions de naturalitat y ajust hem tingut ocasió d'encomiar tantas vegadas.

TIPOS GRANADINS

En un palco dels toros.

Ab la dolora de Campoamor *Cuerdos y locos* se donà una funció dedicada à la bona memòria de 'n Frederich Soler.

A la llegua 's véu que Campoamor no vá escriure la séva obra pel teatre. No obstant brilla en ella lo *sprit* algunas voltas paradoxal del autor de tantas composicions que son gala y orgull de la moderna poesia castellana.

Terminada la representació de *Cuerdos y locos*, se procedí à la coronació del busto de Frederich Soler, llegintse dos de sas mes inspirades poesias catalanas.

La funció en honor del insigne Pérez Galdós donada diumenge à la nit, resultà un verdader triunfo pel mestre. Lo teatro estava plé y la representació de *Los Condenados* despertà en distintas ocasions l'entusiasme de la concurrencia. Sobre l'escena, en una de les moltes ocasions en que l'autor hi signé erudit, caygué una verdadera pluja de flors y llores.... ¡Quin desengany pels que à Madrid, ab tanta injusticia havian condemnat à la pena de mort à *Los Condenados*!...

Després de la representació, per disposició del arcalde de Barcelona, la banda municipal obsequià ab una serenata al ilustre escriptor, gloria de las lletres castellanas. No podem menos de aplaudir l'acte de delicadesa del Sr. Nadal, que al honrar à Pérez Galdós s'ha fet fidel intérprete dels sentiments de Barcelona.

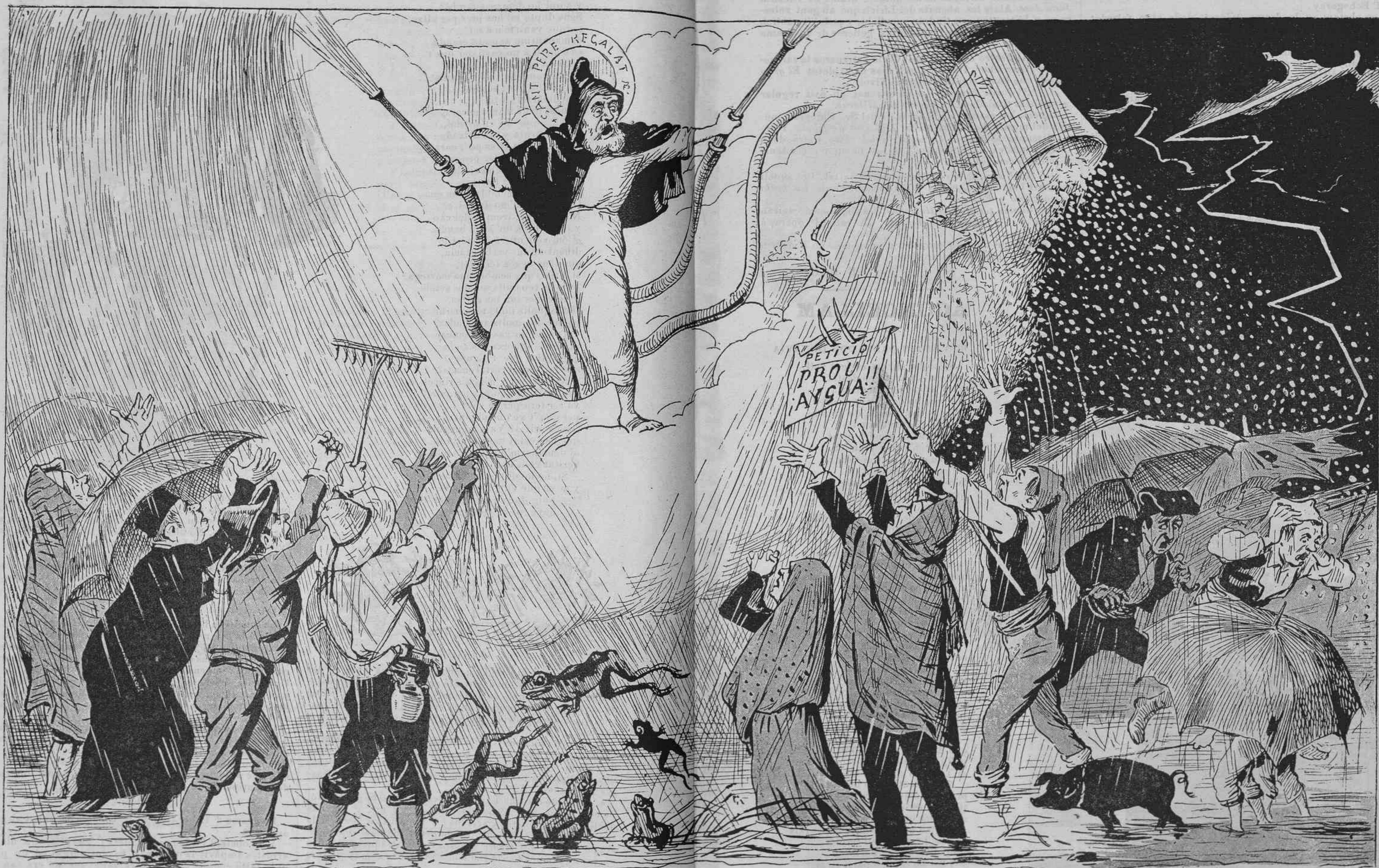
NOVEDATS

Lo drama d'Echegaray *El Estigma* vá ser rebut ab grans aplausos.

Y no obstant l'obra no resisteix l'anàlisis. Un fill que arrostra impávit la deshonra, havent purgat en un presidi la falta comesa per son pare, falta que no era tan deshonrosa desde l'moment que s'inspirava en l'amor desmesurat que tenia al seu fill, es un personatje convencional à tot serho.

Y acaba de serho ençare mes, quan al veure descubert lo qu'ell guardava com un secret, y que li val la rehabilita-

¡PROU AYGUA!

— ¡Pere Regalat!
¡Tingueuhi nés trassa!
Ahi 'n feyaupoch,
javuy 'n feu massa!

ció mes completa davant de la societat y la possessió segura de la dona à qui estima, 's treu una pistola y 's clava un tiro.

Cosas aixís sols passan en lo teatro.... s' entén, en lo teatro d' Echegaray.

Y no obstant en lo drama, à despit de la seva falsedad fonamental hi abundan las escenas ben desarrolladas, las frasses brillants y 'ls efectes escénichs qu' enganjan à aquella part del públich, sempre la mes numerosa, que 's deixa guanyar per lo que veu, prescindint en absolut de tot esperit d' anállisis.

Contribuhi al bon éxit de la representació l' esmerat desempenyo que tingué l' obra, especialment per part de la Sra. Guerrero, la qual, en un paper molt simpàtich, pogué lluuir sas escelents condicions de dama jove. Se veu que 'l mestre Echegaray li feu un vestit à la mida, molt ben ensopegat, sense una arruga. Los Srs. Diaz de Mendoza y Garcia Ortega, sempre dintre de sos respectius papers, feien algunas escenas com dos actors de primera forsa.

EN LOS DEMÉS TEATROS

Mentres *El Gaitero* continua sostenintse al *Tivoli*, de la producció titulada *El Testarudo* presentada ab molt ringorango de decoracions, trajos y balls, ja no se'n parla. ¿Quin aliment pot donar un plat en lo qual tot es salsa, no havent-hi gens de tall?

NITS D' ISTIU

—¡No vés!

. . . Al *Eldorado* ha acabat ja sas representacions la companyia acrobática.

Una secció de la companyia de 'n Mario se disposta à donarbi una serie de funcions del notable drama de Dicenta *Juan José*. Aixís los abonats del Lírich que ab gent xulesca no s' hi tractan, res tindrán que dirhi, y podrá'l públich de Barcelona saborejar las infinitas bellesas de un drama tan sugestiu.

. . . Al Teatro Gran-via anit devia estrenarse la sarsuela *El primer tenor*. Durant algun días ha explotat *El gran Mogol*, que havia sigut estrenat al *Tívoli*.

. . . Al Jardi Espanyol s'ha estrenat ab éxit regular la sarsuela titulada: *Lo marqués enmatllèvat*.

Aquesta nit estreno de la sarsuela del Sr. Figueras, música del mestre Fando, titulada: *La llisso de dibuix*. Y demá dissapte estreno de *La zarzuela del chico*, lletra de 'n Liern y música de 'n Sadurní. Aixis s' ha de fer per tenir al públich content.

. . . El *Nuevo Retiro* está en plena activitat. Per aquell escenari han anat desfilant *La Africana*, *Faust*, *Un ballo in maschera* y *Ernani*.

Anit devian posarse 'ls *Hugonots*, y à continuació anirán *Carmen* y *Gli amanti de Teruel*... ¡A ralet l' ópera, à ralet!...

¿Veritat que aquests miracles d' economia no's veuen mes que à Barcelona?

N. N. N.

ACONCÉLLAM

AL BON AMICH SALVADOR BONAVÍA

Salvador, tú qu' ets gat vell,
deixant à part ta modestia,
si no ha de serte molestia
vull que 'm dongas un concell.

Es lo cas, amich, qu' estich
com un ximple enamorat;
mes avans de pendre estat
donam ton parer d' amich.

Creu que no 't consultaria
si fos una solzament
la que lo meu cor preten:
¡per poch m' amohinaria!

El mal, Salvador, es aquet
per més que 't sembli mentida:
lo trobèrme, ¡per ma vida!
que n' estimo sis ó set.

Ves treyent comptes, sino:
la Roseta, una modista
que 'm fá perdre 'l mon de vista
ab son tipo engrescadó.

La Pepeta, és una rossa
d' ulls de cel (estant seré)
no té pares, pero té
molts diners... ¡una real mossà!

Bella com un serafi
es la Julia à no duptà,
ab un garbo.... fins allá
y un salero.... fins allí.

L' Aurora, es una morena
tan guapa que dona l' opí;
ha fet de gracies acopi,
(jo de ripis ¡quina pena!)

Afegeix als noms aquests
una Antonia y una Amparo
y digam sens cap reparo
si 't surten els comptes nets.

No augmentis mon desconsol
prenent lo que 't dich à guassa,
¡ja reconech que això es massa
amor per un home sol!

Per xo que ho comprehenc aixís
es que 'l teu concell imploro
¡jo per sis donas me moro
y 'l cor no 'l puch parti en sis!

Tú pósat en lo meu lloch
y després pots contestá
si ab lo que 'm passa no n' hi ha
per tirá 'l barret al foch!

Ara bé, tú en lo meu cas

PENAS DE LA TEMPORADA

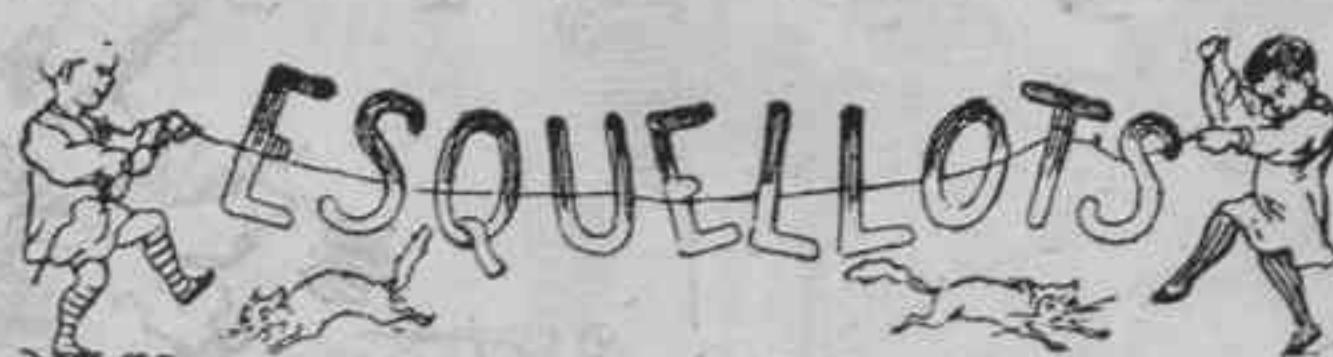
—¡Ay bossal, si tú sabfas
las penas que 'm fas passar,

prou dirias a l' Arcalde
que me 'l deixés arrencar!

explicam lo que farias
y quin camí seguirrias
per no donar un mal pas.
Jo no me 'n sé pas sortí
ni rifantme á las sis bellas;
puig tornantme boig per ellas....
¡no n' hi ha cap que 'm vulgui á mi!

JAPET DE L' ORGA.

||0||

No se de cap periòdich que s' haja ocupat de la significació extraordinaria que té l' elecció de don Valentí Almirall pera la presidència del Ateneo barcelonés.

La Renaixensa que tant s' ocupa del moviment catalanista no ha dit encare aquesta boca es méva, y no obstant tenim motius mes que suficients per creure que al *orgue* catalanista la professió li vá per dintre.

May havia acreditad tant lo carrer en que viu....
Lo periódich del carrer de Xuclá, *xucla*.

Y qui xucla, calla.

Era de veure durant lo curs passat lo rebulluci de les *maynades* de la lliga, que tenint á la séva societat mitj morta de anemia, galejavan de haver conquistat *nada menos* que l' *Ateneo barcelonés*.

En las eleccions d' enguany donárense per triunfadors en totas las seccions. Y no obstant....

Los elegits en las seccions nombraren president al Sr. Almirall.

Qui conegui las vellas disidencias y rivalitats que minaren la vida del antich *Centre catalá*, gracias á las quals un núcleo numeroso se separá de aquesta

GRANADA.—DETALL DEL ALBAICIN

La Verge dels Miracles, en la plasseta del Salvador.

associació pera formar la *Lliga de Catalunya* en front del Sr. Almirall, compendrá desseguida que 'l nombrament de dit senyor pera la presidencia del Ateneo ha de haver produhit als *lligats* lo mateix efecte que si 'ls fessin pessigollas ab una mata d' argelagases.

No s' acostuman á veure molt sovint tiros que surtin tan rodons per la culata.

Castigadas aixís las intemperancias dels *lligats*, queda l' *Ateneo barcelonés* en lo lloc que li correspon de justicia. Es un Centre de tolerancia ahont hi caben perfectament totas las opiniôns, ideas y tendencias.

Y á pesar de la passivitat de la inmensa majoria de sos socis, está vist y demostrat que totas las intrigas, de rebot, acaban per ferir als mateixos que las traman.

Del programa de las festas organizadas en obsequio del cardenal Cassanya:

«Dissapte 11.—A las 5 de la tarde gran concert en lo Palau de Bellas Arts, interpretant la banda municipal y 'ls alumnos de la Escola municipal de música, la missa de *Requiem* de Verdi.»

Una missa á la tarde y en lo local de la Exposició de Bellas Arts!....

Y lo mes bonich es que celebrará 'l canonje Llántias.

¡Canonje, si, senyors! Canonje per partida doble. La direcció de la banda es una canonja; y la direcció de la escola municipal de música un' altra.

L' álbum *Presbiterías* ha sigut denunciat.

Sentim que 'l gobernador de la Provincia Sr. Hinojosa, qu' es una persona ilustrada, cedeixi á las pressions de certa gent que á nom de una moralitat comillesca, s' entretinen á molestar al proxim, descartant lo cos á tota mena de responsabilitat.

Davant dels Tribunals de Justicia, l' editor patentisará en son dia, 'l dret que l' assisteix á expendre l' álbum seqüestrat, y ja veurán com cap de aquests pares de familia se presenta á sosténir l' acusació, ni molt menos á respondre dels danys y perjudicis que ocasionan ab las sévas denuncias solapadas.

Hora seria de que se 'ls fes comprendre que si volen agafar peix, es necessari que 's mullin.... *la fulla*.

Al Ateneo de Madrid lo gobern ha resolt concedirli una subvenció anual de 50,000 pessetas procedents del pressupost general del Estat.

En cambi al de Barcelona se li negà la condició de societat pública pera permutar lo quartel nou de la Guardia civil ab lo vell edifici de la Rambla, que tractava de utilzar pera construirhi la casa, després de saldar la diferencia de valor que pogués resultar entre 'ls dos edificis.

Es á dir: per l' Ateneo de Madrid una subvenció quantiosa; pel de Barcelona en cambi, ni la mes mínima consideració.

Justicia que manan fer
los governs centralisats;
qui s' està al costat de l' olla
es qui la pot escumar.

GANGA!

—¡Bé me l' han discutida,
mala negada!
Pero ja me 'n puch riure:
l' he ben pescada!

Lo Teatro catalá se nega á pendre part en lo foment de la suscripció popular oberta á favor de don Jacinto Verdaguer.

Lo periódich dels Teatros y dels Montepíos pretén *haver tingut la sort de oferir á n' en Cinto LO QUE LI HAURÍA DONAT PER TOTA SA VIDA 'L BENESTAR MORAL Y MATERIAL*. Consigna que per fer-ho estava *degudament autorisat*, y recalca dihent que la seva oferta franca, formal y seria *estava sólidamente garantida*; pero que Mossén Verdaguer no vá acceptarla.

Las revelacions del *Teatro catalá* no han pogut menos de cridar-nos l' atenció mes que per lo que diúnen per lo que volen dir.

¿Qué será aquest poder superior que l' elegeix per intermediari de ofertas que poden proporcionar á un home com Mossén Cinto lo benestar moral y material per tota la vida?

Pertany també l' modest periódich de Teatros y Monte-píos á la afortunada confraria de las

Cinquillas, que segons malas llenguas procura filtrarse per tot arreu?

En aques cas, una cosa li suplicarém: que tiri télo y 'ns deixi veure la comedia.

La festival donada diumenje en los Jardins del Parch per l' Associació de coros de Clavé, se veié molt animada.

Los coros mereixen un calorós aplauso per sa generosa iniciativa.

No l' mereixen de igual manera 'ls concurrents en sa inmensa majoría, ja que á pesar de que la festa s' feu al objecte de allegar recursos per socorre á las famílias de las víctimas del atentat del carrer de Cambis nous, se recaudá sols una cantitat relativament insignificant.

¿Es que al poble barceloní ja no li importa res perdre la ben guanyada fama que tenia de filantrópic y caritatiu?

Hasta á l' Abisinia s' ha establert lo servey telefónich.

Lo rey Menelik per impedir que l' poble destruixi 'ls pals y 'ls fil-ferros de la instalació, 'ls ha fet declarar sagrats.

Una cosa per l' istil s' hauría de fer en certas comarcas d' Espanya ahont á cada punt hi ha qui talla y 's queda ab llarchs trossos de fil.

Certas kábiles peninsulars se fan dignes de que vingui á Espanya un Menelik á parals'hi 'ls peus excomunicantlas.

Nicomedes al anar al Vendrell al objecte de cumplir sa tétrica missió, no vá trobar fonda, ni posada, ni casa particular que s' avinguassin á hostatjarlo.

—Pero ¿por qué?—preguntava en Nicomedes que sempre s' ha cregut ser un element necessari dintre de la present organisiació social.—¿Por qué?—repetía tot extranyat.

Si Leopoldo Cano l' hagués sentit, li hauría contestat:

—Pues, *velay!*

Gran *meeting* de donas á Berlin, en lo qual han reclamat unànimement que 'ls siguessen concedits tots los drets civils, polítichs y socials.

Una de las oradoras vá dir:

«Nosotras no som iguales al home sino en lo Códich Penal.»

PENTINAT DE CRIADAS

Del modelo del costat
n' han tret aquest resultat.

Es molt cert.

Pero en cambi disfrutan de totes las ventatjas compresas en lo Códich de la galantería.

No obstant, no deixan de serme simpàticas las berlinesas ab sas aspiracions á la emancipació.

Desde que hi ha tants maseles dignes de portar faldillas, just es que hi haja moltas femellas que aspirin á portar pantalóns.

Enviém lo tribut de nostre condol á la desconsolada familia de D. Joseph Amat y Capmany, distingit advocat de Figueras y no menos notable poeta y autor dramàtic catalá.

Una enfermetat cruel y llarga, contra la qual s'han estrellat tots los recursos de la ciencia, l' ha portat á la sepultura, quan encare no havia cumplert sos cinquanta anys.

Amat y Capmany unia á una intel·ligència preclarà, un cor excelent. La dignitat, l' honor y la noblesa de sentiments siguieren sempre l' nort y la guia única de tots los seus actes. Sa perdua ha sigut sentidíssima tant á Figueras, sa ciutat natal, com á Barcelona, ahont contava ab un gran contingent d' amichs que l' estimavan y l' apreciavan com se mereixia.

Per una frusleria que no val la pena de parlarne s' ha concertat un desafio á sabre.

Quan un dels adversaris se dirigeix al terreno acompañat dels seus padrins, está groch, decaigut, tremolós.

—Vaja, home—li diu un dels que l' accompanyan.—Animo, que tot anirà bé: las condicions son enterament iguals.

—Que no que no ho són—respon el que va desafiar-se: ja m' hi jugo qualsevol cosa que jo tinc molt mes canguelo que l' meu rival.

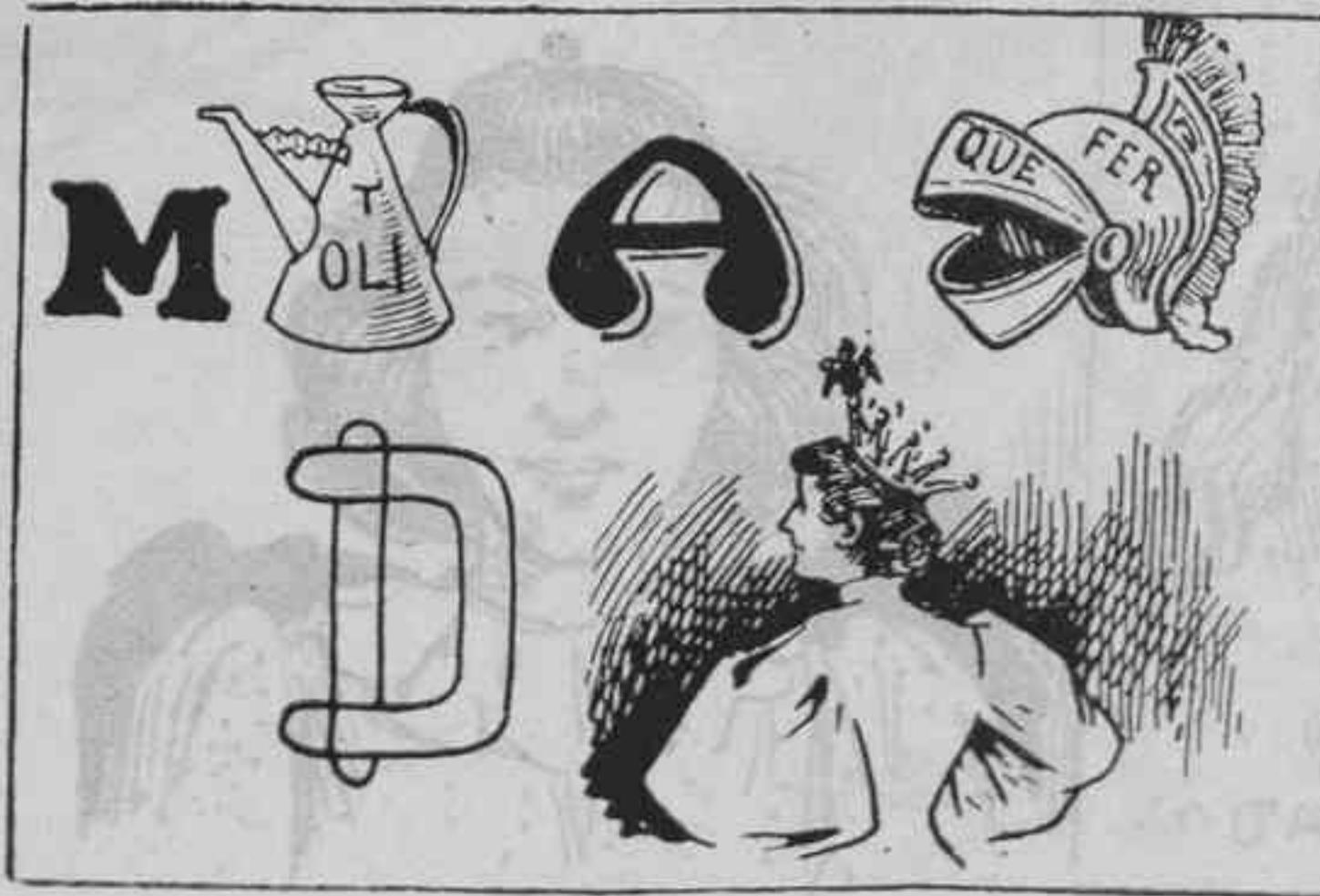
SOLUCIONS

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO

- 1.ª XARADA.—*Es-pa-vi-la-da.*
- 2.ª Id. 2.ª.—*So fa.*
- 3.ª ACENTÍGRAFO.—*Alta—Altá.*
- 4.ª TRENCA-CLOSCAS.—*Urganda la desconocida.*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Humbelina.*
- 6.ª ROMBO.—
B
P E L
P O L L A
B E L G I C A
L L I M A
A C A
A

- 7.ª GEROGLIFICH.—*Per sobretodos á casa dels sastres.*

GEROGLIFICH ILUSTRAT

(La solució en lo número pròxim.)

XARADA

I

A INSTANCIAS D' UNA HERMOSA

—Dedícam una xarada,
tú que hi tens la mà trencada;

—un jorn, *Dos hu me vas dí;*—

y jo com soch complacent

ab las noyas, al moment

väreig contestarte així:

Te la faré desseguida

ja que aixís ho vols, aixerida,

puig si bé he de rumiá un mes

per compondre una quarteta

¡dos-ti es ditxa per un poeta

quan una n' ya li *hu-tres!*

Y á més, essent tan pitera

com ets tú, de cap manera

puch contestarte que no

ab paraulas gens confusas,

ni venir ab mil excusas

á la teva petició.

Ara potser que t' enfadi

la xarada, ó no t' agradi

perque hi ha tal ó qual cosa

que á n' á tú bé no t' escau.

¡A n' á mí tampoch no 'm plan

que no m' estimis, hermosa!

Puig desde aquell crèu instant

qu' en la total traballant

¡ingrata! vas despreciar

l' amor que jo t' oferia,

que una crudel melangia

sempre molt trist me fá estar.

Pro á pesar de tot aixó,

he cumplert ta petició

dedicante la xarada.

¿Qué dius? que n' estás agrahida?

Donchs ¡apa! ¡Endolceix ma vida

volgunt esser ma estimada!

F. CARRERAS P.

ACENTÍGRAFO

En lo carrer de Total
ahí l' Tot se va fer mal.

H. VILA M.

TRENCA-CLOSCAS

ELISENDA, NO TANTS CANTONS

Formar ab aquestas lletras degudament combinadas lo titul de una pessa catalana.

PAU CASCABELL.

GEROGLIFICH

X

POOO

T

IRI

LI

MON

I

PERET DEL CAFÉ.

Antoni Lopez, editor, Rambla del Mitj, 20

A. Lopez Robert, impresor, Asalto 63.—Barcelona.

ANTONI LOPEZ, Editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona, Correu: Apartat número 2.

A VÍS

Prohibida la venta de

PRESBITERIAS

y recullida per disposició gubernativa l'edició d'aquesta famosa obra,
ens veyem privats de servir al públic, fins que quedi resolt aquest
incident.

COLECCIÓN DIAMANTE (EDICIÓN LOPEZ)

TOMOS PUBLICADOS

Tomes

- 1.º—R. de Campoamor: Doloras.—1.ª serie.
- 2.º—Id. Doloras.—2.ª serie.
- 3.º—Id. Humoradas y Cantares.
- 4.º—Id. Los Pequeños Poemas.—1.ª serie.
- 5.º—Id. Los Pequeños Poemas.—2.ª serie.
- 6.º—Id. Los Pequeños Poemas.—3.ª serie.
- 7.º—Id. Colón, poema.
- 8.º—Id. El Drama Universal, poema, t. 1.º
- 9.º—Id. El Drama Universal, poema, t. 2.º
- 10.—Id. El licenciado Torralba.
- 11.—Id. Poesías y fábulas. 1.ª serie.
- 12.—Id. Poesías y fábulas, 2.ª serie.
- 13.—E. Pérez Escrich: Fortuna, historia de un perro agraciado.
- 14.—A. Lasso de la Vega: Rayos de luz. Traducciones en verso de los más célebres poetas extranjeros.
- 15.—Federico Urrecha: Siguiendo al muerto.
- 16.—A. Pérez Nieve: Los humildes; cuentos y siluetas.
- 17.—Salvador Rueda: El gusano de luz.
- 18.—Sinesio Delgado: Lluvia menuda.
- 19.—Carlos Frontaura: Gente de Madrid. Siluetas y semblanzas.
- 20.—Miguel Melgosa: Un viaje á los infiernos.
- 21.—A. Sánchez Pérez: Botones de muestra.
- 22.—José M. Matheu: ¡Rataplán! (cuentos).

Tomes

- 23.—Teodoro Guerrero: Gritos del alma. (Desahogos en prosa).
- 24.—Tomás Luceño: Romances y otros excesos.
- 25.—L. Ruiz Contreras: Palabras y plumas.
- 26.—Ricardo Sepúlveda: Sol y sombra, prosa y verso.
- 27.—José López Silva: Migajas.
- 28.—F. Pi y Margall: Trabajos sueltos (Amadeo de Saboya.—Juan de Mariana.—D. Juan Tenorio).
- 29.—Emilia Pardo Bazán: Arco iris (cuentos).
- 30.—E. Rodríguez Solis: La mujer, el hombre y el amor.
- 31.—M. Matoses (Corzuelo): ¡Aleluyas finas!
- 32.—E. Pardo Bazán: Por la España pintoresca (viajes.)
- 33.} Antonio Flores. Doce españoles de brocha gorda.
- 34.} José Estremera: Fábulas.
- 35.—Emilia Pardo Bazán: Novelas cortas.
- 36.—Emilio Fernández Vaamonde: Cuentos amorosos.
- 37.—Emilia Pardo Bazán: Hombres y mujeres de antaño (semblanzas).
- 38.—Javier de Burgos: Colección de cuentos, cantares y chascarrillos.
- 39.—E. Pardo Bazán: Vida contemporánea (costumbres).
- 40.—Jacinto Labaila: Novelas íntimas.
- 41.} 42.} Jacinto Labaila: Novelas íntimas.

Cada tomo lleva una cubierta al cromo distinta.—Precio de cada tomo **2 reales**.

TRES MUJERES

POR

J. O. PICÓN

Un tomo 16.º Ptas. **2'50**.

EL TOCADOR MODERNO

y

LA DROGUERÍA EN LA MANO

6

ramillete de 300 recetas

POR

J. Montaner y Grivé.

Precio 4 pesetas.

SUPERFLÚMINA

POR

LUIS TACORONTE.

Precio 2 pesetas.

La Higiene de los Sexos

POR EL

Doctor E. MONIN

Un tomo 8.º encuadrado
Ptas. **3'50**.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de ditas obras, remetent l'import en libransas del Giro Mútuo, ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrà á volta de correu, franca de port. No respondrà d'extravíos, no remetent ademés 1 ral pel certificat. Als corresponents de la casa, se 'ls otorgan rebaixa.

FLORS D' ISTIU

Clavells, magnolias, camelias,
rosas de perfum diví....

¡Qui pogués siquera un' hora,
ser l' amo d' aquest jardi!